

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. za četr leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu. Deležniki tiskovn. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

Strahovitosti na Španjskem.

Priletele so med Slovence poprej nepoznane ptice. Kaj marljivo jim pojejo liberalno pesem: „vere se nihče ne dotika — ni res, da bi vera bila v nevarnosti.“ No, nekoliko imajo prav. Kajti gola resnica je: kdor je sv. vero že zapravlil, pri tem tudi vera v nevarnost priti ne more. Dodajmo jim še več! Vera tudi sama na sebi v tako nevarnost ne pride, da bi se popolnem izgubila. Zato bo že božji Zveličar skrbel, bodi liberalcem ljubo ali ne. Ali nekdo drug pride v nevarnost in nesrečo, in sicer že na tem svetu. In kaj mislite, kdo so ti nesrečneži? To so tisti ljudje, tisti narodi, kateri so se po spletkah in zvijačah brezverskih liberalcev za dragoceno vero dali oslepariti.

Resnico tega nam zdaj kaže nesrečna španjska dežela. Poglejmo, kako je v toliko nesrečo zašla! Leta 1812. so liberalci po njej začeli rogoviliti. Iz prva zelo opazno in v ovčjih oblačilih „svobode, omike in napredka.“ Po malem so stezo nadelali vsemu hudemu, a zaprli vsemu dobremu. Zlasti so dušili in zaverali delovanje cerkve božje. Naposled so kršanski nauk iz šol zapodili, civilni (razvezljivi) zakon vsilili, pridne škofe, mešnike preganjali in zapirali, ničvrednim pa potuho dajali. Da redovnikov, šolskih sester, posebno pa jezuitov trpeli niso, to je lahko umevno. Kar zapodili so jih iz dežele. Ob enem so hudobne novine (cajtinge) ničvredne knjige, in frajmaurarske shodnice pomagale ljudi pačiti in ob vero in upanje na Boga spravljati. Španjolci so postali — liberalni. —

In glejte! zdaj je bila žetev dozorela. Začeli so žeti! A žetev je strahovita! Brezverski ministri, poslanci in generali so pregnali kraljevsko redovino. Zdaj pa tudi jih nihče ne uboga. Vojski ubijajo svoje generale in oficirje. Ljudstvo ne

mara za noben red, za nobeno pokoršino, za nobeno postavo. Vsi čejo biti popolnem slobodni, t. j., vsi čejo ukažvati, nihče pa ubogati. Vsi bi uživali, nihče pa delal. Po mnogih mestih zdaj podirajo cerkve, vesijo mešnike, vdirajo v magazine in kleti, požigajo hiše, morijo posestnike. . . Razkačeni puntovniki nosijo krvavorudeča bandera ali zastave, na katerih je napis: „vojska rodbinam, premoženju in Bogu.“

V velikem mestu, v slavni Barceloni so službo božjo popolno zatrli. Cerkve so ali podrli ali pa v posvetne namene odkazali. Cerkev sv. Monike je zdaj oskrunjena shodnica liberalcev. Mi bi rekli, da so iz nje napravili krčmo ali čitalnico za liberalce. Kaj grdobno so se obnašali, kedar so cerkev prvokrat oskrunili. Napravili so družbi nesramnic bogakletno procesijo. Prišedši pred veliki altar, so postavili na njega sredi dveh svetnikov podobo republike, ki je imela sivo kapo na glavi in dolgo fajfo v ustih. Trije v mešna oblačila preoblečeni nesramniki so zasramovali sv. Rešno Telo. Iz norca klečeče so obhajali z narezljanimi klobasami. . . .

V mestu Kadizu so iz stolne cerkve vzeli 200 let stari sreberni tabernakel. Bil je čudovito umetniško delo in pol milijona goldinarjev vreden. Zdrobili ga so in po kosih prodali.

Naj bolj grozne so se pa godile v mestu Aleoju. Tukaj so neporedneži udri v mestno hišo. Kmalu ugrabijo župana, več svetovalcev in 19 policajev. Nesrečnežem potrgajo do nagega vsa oblačila. Zdaj jih zavlečejo na mostovž in kričijo nad ljudstvom, zbranim pred mestno hišo: „Kako jih hočete imeti, žive ali mrtve?“ In kakor je zdivjano ljudstvo odvrešalo, tako se je zgodilo. Nekateri so bili na mostovži zaklani, drugi pa živi sunjeni med srdito druhal. Župana so na kose razrgali, nekega svetovalca pa s petrolejem polili in živega užgali. In zdaj se je vsa druhal spu-

stila po nesrečnem mestu. Više 500 hiš so čisto izropali in potem zažgali. Strahovito so delali z ženskami in mešniki. . .

No kdo je v nevarnosti, ako liberalci po deželah razsajajo, vera ali pa ljudstvo? Kdo zajde v naj večjo nesrečo? Ali ne ljudstva, ki so zapustila Boga in vero? Bog varuj Slovence in Avstrijo tako strahovitih nasledkov liberalizma.

Cerkvene zadeve.

Podružnice mariborske farne cerkve:

1. Cerkev vseh svetnikov v mestu. V 15. stoletju so imeli židovi v Mariboru, ko so še tu naseljeni bili, svoj lasten tempel. Po iztiranju židov iz Maribora sta Bernardin Drukher, vinski barantalec, in njegova žena Barbara ta židovski tempel leta 1501. nekoliko preurediti ino za krščansko božjo službo posvetiti dala. Tudi sta ona kaplanijo ali beneficij pri tej cerkvi ustanovila, ter kaplanu za vžitek dala hišo, dvor ino vrt poleg te cerkve, potem vrt ino malo goričico v mestnem grabnu, dve gorici na „Thombhofu“ ino v Šoberski, 1 kmetijo v Studencah, 3 dvoriče v „Steueru“, 1 kmetijo ino 1 dvorič v Hočah, 1 dvorič poleg ribnika v Gačniku, 2 kmetiji v Hotinji vasi (Ottendorf), 1 kmetijo na Pobrežji ino nekaj polja pod cerkvijo sv. Kungete za Lajtersbergom. Više sta k tej cerkvi sporočila za večno luč 20 gl. letnih dohodkov iz svoje kopalnice za Dravoj.

Za ta vžitek je moral kaplan vsaki teden služiti 5 sv. meš ino vsako leto na dan sv. Jurja duhovnim v farovž dajati $\frac{1}{2}$ funt. penězov. Patronstvo, pa tudi vsa pisma zadevajoča to cerkev ino kaplanijo sta ustanovitelja izročila magistratu, ki je pa pozneje od luterških zmot omamljen baje vsa ta pisma pokončal, cerkev vseh svetnikov lončarjem za hranišče v najem dal ino zapravil cerkvi kopalnico, kaplaniji pa hišo, 2 vrta, gorico „Thombhof“, kmetijo ino 3 dvoriče v Studencah, kmetijo ino dvorič v Hočah, dvorič v Gačniku, kmetiji v Hotinji vasi, kmetijo na Pobrežji ino polje pod cerkvijo sv. Kungete.

Tako je bila cerkev oskrunjena, kaplanija pa oropana, ko so 15. septembra leta 1659. ta beneficij podelili kurmajstru Jurju Venkoviču. Ta je dal cerkev osnažiti ino zopet posvetiti. Tudi je pozidal na cerkev novi zvonik, je popravil sv. hišo ino začel zopet skrbno obdelovati zemlišča, ki so še kaplaniji bila ostala.

Ob času kaplana Jurja Rogleviča, ki je umrl 26. avgusta 1701., je imela cerkev razun glavnega altarja vseh svetnikov še 2 stranska altarja, naime: Matere Božje ino sv. Nikolavža, prižnico in 1 zvon; orgelj ino spovednice pa ni bilo pri tej cerkvi. Leta 1703. je bil Tobija Schmutz kapelan te cerkve. — Leta 1707., aprila 4. dan je zadužbino ustanovila pri tej cerkvi Maria Eusebia grofinja Galer, rojena baronovka Eibiswald. Leta 1785., januarja 12. dan,

poroča mestni župnik Jožef Otič, da je to cerkev vsled cesarskega ukaza eksekriral ino nje ključce grofu Gleispahu, krožnemu glavarju v Mariboru, izročil. Deželska gospodska je potem cerkev ino kaplanijska posestva prodala ino skupljeni denar v štirski cerkveni zavod položila. Cerkev pa še sedaj stoji na starem mestnem obzidju za Dravoj na spodni strani mesta. Pred njenimi vratami stoji vojšak na straži, da ne bi iz nekdanje cerkve pobegnili njeni sedajni prebivalci — jetniki.

(Dalje prih.)

Kder je nekda stala zibela naše vere, ondi zdaj životari za omiko zgubljeni Turk. V Evropi se krščanstvo zatiruje, a v Ameriki se krepí in naraša od leta do leta. Severna Amerika je pred 84. leti štela 25000 Katoličanov. Zdaj jih je 9,600.000. Tedaj je bila edina škofija in le 21 mešnikov. A zdaj štejemo 54 škofij, 4890 mešnikov, 4250 cerkvá, 521 samostanov, 1577 visokih in nižjih šol, zraven pa še 112 seminšč, kder se 848 mladih mož pripravlja na blago delo v vinogradu Gospodovem. —

Bog jim daj svoj blagoslov!

Od leta 1295. tedaj že blizo 600 let slovi božja pot Marije lauretanske na Laškem. Veliko milijonov ljudi je ondi opravilo svojo pobožnost. In glejte, zdaj, ko se svet liberalne „svobode in omike“ cedi — zdaj so laški liberalci in frajmaurari — obiskovanje lauretanske Marije prepovedali in zatrli. Lepa svoboda to, kaj ne?

Zveličar sveta in njegova nevesta sv. kat. Cerква sta vendar dve čudoviti prikazni! Vedno sovraženi in vselej ljubljene. Povsod napadani in po vseh krajih zagovarjani. Liberalci ju hočejo uničiti, pa so preslabi. Povsod se dvigujejo srčni branitelji: na Francoskem, Laškem, Nemškem, pa tudi pri nas na Avstrijskem. Ravno zdaj se pripravlja ves česki narod, naši brati po rodu in jeziku, na velikansko katoliško slovesnost. V krasnem mestu, v „zlato Pragi“ bodo od 31. avgusta do 5. oktobra obhajali sveto leto, 900 letni spomin na začetek prve česke, praške škofije. Letos je ravno 900 let tega, kar je sv. Bolfank prvega škofa praškega posvetil. Slovesnost utegne naj sijajniša biti na den sv. Vaclava, patrona českega, dne 28. septembra. — Tedaj se bo tudi odprla krasno ponovljena stolna cerква sv. Vida.

Ni dvoma, da bo ova slovesnost veliko pripomogla, da se krščanski duh pri naših bratih Čehih znatno ukrepi.

Gospodarske stvari.

Zavarovanje pridelkov proti ognju.

Gospodarje zopet opominjamo na naznanilo „zavarovalne banke Slovenije:“ zavarovati proti požaru, kmetijske pridelke, žito, klajo.

Letošnja huda vremena, ko prav pogosto strela s hrambe zažiga, so gospodarjem glasea opomin, zavarovati si vsakdenji kruh, živini pa kľaje proti ognju. Veste tudi dobro, koliko sovražnikov je po vaséh, hudobnih razbrzdancev namreč, ki se najrajši maščujejo s tem, da poslopja požigajo.

Hiše se hudobnež ne loti tako hitro, rajši ti požge pridelke v kozoleu ali žito v kôpah. Če pa ve, da imaš pridelke zavarovane, jih ne bo lahko požigat šel, ker ve, da ti s tem posebne škode ne napravi.

Naj se vam torej malo denarja ne smili, s katerim se zoper take nesreče obvarite.

Pri tej priliki opominjamo vse gospodarje, katerim naš list v roke pride, da ne poslušate hujškalcev, ki so zopet začeli proti banki „Sloveniji“ zabavljati in laži trositi. Tako so delali z nevošljivimi Nemci vred domači paglavci iz začetka, ko se je banka snovala. Potem je bil en čas mir. Ko je pa meseca maja t. l. občni zbor delničarjev popolnil opravlilni svét z gospodi konservativne stranke slovenske, in posebno odkar je eden liberalnih Slovencev iz same jeze nad vspedom volitve iz ravnateljstva stopil, od tega časa začelo se je, kakor iz več krajev čujemo, zopet rovanje proti banki „Sloveniji.“ Ti ljudje so kakor stara baba. Dokler ji v vsakej reči vstrezaš ter ji ničesar ne oporekaš, je mir; brž pa, ko ji eno ali drugo odrečeš, ali jo zavrneš, obesi čobo in te začne obirati pri ljudeh, da se ji z ust kadi. —

Naj vas torej hujškanja in obrekovanja tacih sebičnikov ne begajo. Novo izvoljeni gospodje opravlilni svetovalci so pošteni in previdni možje, katerim je mar za domači ustav zavarovalne banke. Kdor pa zoper domačo stvar hujška, ne more kaj prida človek biti.

Domači pomočki:

Zoper žuželke na kumarah (gurkih.)

1. Na kumarah kakor na dinjah (tikvah) so rade žoltkaste žuželke, ki zelišče in sad pokončajo. Najboljši pomoček zoper ta merčes je škropljenje z gnojnico od kurjeka. Na 1 funt. kurjeka se vlije kakih 5 bokalov (pintov) vode, mešanica stoji 24 ur, potem se ob večerih, ko solnce več ne pripeka, s to gnojzico kumare ali dinje škropijo.

Zoper dristo pri prasutih.

2. Odstavljenih prasut se kaj rada drista loti, zarad česar jih dosti pogine. Navadno daje se odstavljenim prasutom kisló mleko, kar jim dobro tekne. Da pa driste ne dobijo, primešaj kislému mleku (za 3 bokale) 2 do 6 lotov mizarškega kleja (Tischlerleim), ki se poprej v topli vodi razpusti. Ko se že vleče primešaj ga kislému mleku, ki se vsled tega nekoliko bolj zgosti, ko se mešanica dobro predela. Dokler še praseta

diste nimajo, zadostajeta 2 lota omenjenega kleja ali lima, da se bolezní v okom pride; če pa svinje bolezen že imajo, treba do 6 lotov kleja primeševati.

Dobro je tudi kislému mleku primeševati pšeničnih otrobov, iz začetka manj, potem pa več in vmes posuti nekoliko zrn ječmena in ovsá.

Mlatiči in sploh delalci postajajo dragi. Časih še jih za dobro plačilo dobiti ni. Zato so se kmeti bohinske srenje na Kranjskem lepo pogovorili in si kupili mlatilno mašino za 145 gld. pri Henriku Lane-u, fabrikanta v Manheim-u. Mlatilnica vaga 3 dobre cente. Ni večja, kakor navadna „pajtelkašta.“ Dva človeka jo gonita. Trije pa — eden moški in 2 ženski — strežejo. Vsako uro namlatijo po 3 cente zrnja iz klasovja. V nekaterih dnevih je mlatitev končana za celo srenjo — brez mlatičev.

Mašina ni preumetno narejena. Ako se kaj pokvari, jo lahko popravi vsak kovač.

Bčelarsko društvo v Mariboru je pri vinorejski šoli svoje bučele razpostavilo na ogled. Pristop je vsaki den svoboden od 5.—6. ure na večer. Rojev je vseh 28 v podučljivih in nagle-dovanja vrednih panjih ali koših. Bučele so raznovrstne: domače, laške in hanoveranske. Tudi iz Egipta jih društvo namisli kmalu dobiti.

Vsako nedeljo se od 9.—10. ure v vinorejski soli razlaga o bučelarstvu.

Dopisi.

iz Ljutomera. 27. jul. (Razne novice.) Ves svet den denes hrepeni po omiki in izobraženosti. Zatorej se stavijo, kjer koli je le mogoče, šole, ktere naj bi ljudsko omiko povzdignile. Po drugih krajih se mnogo trudijo, da si naredé novo šolo in da dobe učitelja. A pri nas? Ker sta krajni in okrajni šolski svet národna, to naše nemškutarje tako v oči bode, da po svoji moči povsod zapreke delajo. Dokaz. Šolska soba 4. razreda je v prostorih občinskega hrama, a županstvo ljutomersko je pretekle dni to stanovanje odpovedalo krajnemu š. svetu, ali pa na izbiro dalo 60 fl. plačati. Ta srd pa dohaja od tod, ker so pri okrajnem zastopu tako strašno propali in se vrh tega še sramotno blamirali. V odbor okraj. zastopništva pa ni voljen ne eden ljutomerski nemškutar. Sicer se pa ti ljudje vedno jezé, da se jim šola slovenizira, poslušat pa še nobeden ni prišel, tedaj tudi nobeden iz prepričanja ne govori. Jaz pa mislim, da se naši učitelji še preveč z nemščino po šolah vkvarjajo.

Vse graje je pa vreden naš čitalniški krčmar, ki z nemškutarji drži, in ž njimi vred zabavlja čez vse, kar je národno. Povejte mi, gospod gostilničar, od koga Vi svoje peneze dobivate, ali od našega slovenskega kmeta

ali od Vaših nemškutarjev? Svetujem, Vam, da take reči na miru pustite; sicer se bomo Vas še bolj izogibali, kakor do sedaj.

Ljudstvo so zadnji čas časnikarski prepri jako vznemirili in zbegali. Veliko jih ne ve, ali na levo ali na desno. Eni so na strani „Slov. Gosp.“ drugi na strani „Tjednika in Naroda“. Kam bo ta razprtija prišla? Pri nas sta zadnji čas kandidirala gg. Brandstetter in Reuter. Prvi govori tako po ovinkih in tako dolgočasno, da človek, kateri ga posluša, res ne ve, kaj hoče povedati. Drugi se pa ljudstvu dobrika in vse obljubi storiti, še to, kar držati ne bode mogel. Tota dva gospoda sta si ob enem sovražna kandidata. Tedaj ni samo pri nas (pri Slovencih) razprtije, ampak tudi pri kulturonošcih.

Iz sv. Lenarta v Sl. Gor. (Rekurs zoper dačno tarifo. — Posojilnica.) Tudi pri nas je K. Seidl sklical srenjske zastope, da občni rekurs naredijo zoper previsoko dačno tarifo. Kaj je pa bil njegov skriven namen, je ob koncu govora pokazal, ko je vpletal prav po lističje nasvet, naj ne volijo kmetje po nikaki ceni kakega Slovenca ali klerikalea. — Nekdo je pa v „Marburgerci“ norec bril, češ, da pri tej priložnosti niso možje tirjali slovenskega govora, kakor lani ob času volitev. Kako modro! Kaj bode Slovenec od Nemca tirjal slovenske besede! To je le dokaz, da se naš kmet bistre glave sporazumi tudi z Nemcem. Vsiljeni poslanci in učeni nemščurski odvetniki pa niso v stanu, se vsaj toliko slovensčine naučiti, da bi zamogli s Slovincem govoriti. Sicer so imele srenje rekurze pripravljene tudi brez „kamniškega straha“. A vi načelniki okrajnega zastopa, ki ste večidel iz trške inteligencije, niste vedeli sami kmetu povedati, kako se naj ložej prevelikim davkom postavno brani, ker ste si tudi k tej reči morali izposoditi moža iz tujega okraja? — Naša posojilnica si pač zlate prihodnosti ne more obetati. Zgodilo se je že nekterikrat, da se vloženi denar ni mogel posojilcem izplačati, akoravno se po pravilih to vsakokrat brez napovedanja storiti mora. Posojilnica je skoro le za tržane, ki z denarji tržijo in hiše zidajo. Za kmeta je ta posojilnica le škodljiva, ker se od dolžnika 12% tirja, kar je preveč, in se dolžnik navadno zaplete v velike stroške, če ob obroku plačati ne more. Ustanovnikom se pri-poveduje, da ima zavod že dobička 600 gld., od katerih se bo 400 gld. obrnoloz za stavbo trške bolnišnice. Zato se torej kmetu v zadregi tako visoki odstotki nakladajo, da si ž njimi trg bolnišnico zida, ki ne bo srenjam nič koristila. Ustanovniki, ki ste večidel kmetje, če hočete svojim sosedom v sili pomagati, tirjajte, naj se pravila pre naredijo, da se bo le 8% tirjalo za posojeni denar. Take zavode podpirati, se reče svojemu kmečkemu stanu na kant pomagati.

Iz šmarske okolice, 15. julija. — „Slov. tjednik se je tudi v našo faro priklatil, iskaje

prijateljev za svoj liberalni napredek. Tukajšni liberalni privrženci so nam ga svojevolsko naročili več iztisov in ga po vsej občini zasejali, da bomo zdaj list brezplačno dobivali. Pa že prvi list se mi je zelo gnjusil, še bolj pa drugi zaradi tako nesramnega in krivičnega ropotanja zoper katoliško duhovščino in „pravno“ stranko. Kolikor mi je znano, si ne bo pridobil „Teduik“ tukaj nikjer prijatelj, če se tudi še enkrat toliko baha, da je pravičen; kajti vsak lahko spozna, nja hudobni in zvijačni namen. — Za hujskalski listič ste se res nemudoma potrudili, da bi nas z zapeljivimi nauki, ki se po liberalnih novinah trosijo, pitali; da bi nam pa tolikanj potrebno okrajno založnico ustanovili, — o tega pa ne!

Bodi vam tedaj skrb, častiti gg. duhovniki in drugi rodoljubi svetnega stanü, ljudem odkrivati zmote, zapeljivosti in žalostne nasledke liberalizma; naj se osnujejo na večih krajih kat. politična društva; „Slov. Gospodar“, knjiga „družbe sv. Mohora“ in drugi pošteni listi naj se v prihodnje še bolj priporočajo, da se krivi nauki in brezvrstni časniki med kmetiskimi ljudmi ne zaplodijo. Koristno bi tudi bilo, naj bi č. dubovniki pri vsaki fari ob nedeljah in praznikih po popoldanski službi Božji ljudstvo tudi v političnih vedah podučevali, posebno zdaj, ko se bližajo volitve, da se ne bi dalo pre-motiti liberalnim kričačem, katerim je sv. vera in blagor ubogega ljudstva deveta briga; urni so le pri podiranji tega, kar so drugi dobrega napravili. Naj bi delali torej vsi, kolikor je komu mogoče, pogumno in z blagim namenom za to, kar ljudstvu v časni in večni blagor služi.

Iz Marenberga, 22. julija. (Volitva v okrajni zastop in Seidlov volilen shod) Sredo 16. julija bila je volitev v okrajni zastop, v kterega so veči del sami liberalni in njih privrženci voljeni, pošten slovensk kmet nima nobenega zastopnika. Ta dan imel je tudi K. Seidl svoj volilni shod, kterega je okrajni zastop sklical, ki je vsem občinskim uradom trdo zapovedal, naj skrbijo, da dojde ta dan mnogo zaupnih mož v Marenberg Seidla gledat in poslušat. Predsednik okrajnega zastopa F. Schmidt je kmetom prestavil Seidla kot kandidata poslanstva v državni zbor za kmečke občine; potem poprime Seidl sam besedo ter popisuje svoje delovanje kot poslanec, omeni koliko koristnega je učinil zadnji državni zbor, ker je sklenil nove sodnijske in kazenske postave in da je imel tudi on čast glasovati za nje. V kratkem omenil je še novo tarifo za davke ter pravil, da je dobra in pravična za kmeta, da se torej le po krivici hujska zoper njo. Seidl, ki ima veliko penzijo ne ve, da si kmet s krvavimi žulji mora prisluževati tiste goldinarje, ki jih da za dačo. Ni treba hujskati ga, če se dača zviša, to že sam občuti. Na zadnje pa je, kako je že navada vseh liberaluhov, še pohvalil novo šolsko postavo, koliko žlahnega sadü je že pre obrodila. Nova šola je sicer draga, a posebnega vspeha še dozdej pokazala ni, razun

da krščanska izreja otrok škodo trpi, kar je le brezvernim liberaluhom, kakor tudi Seidlu zelo ljubo.

Koliko pa je v blagor posebno naše domovine in našega katoliškega naroda storil, o tem ni črhnil besedice pa tudi obljubil ni, da bo kedaj česa storil v prid naših krščanskih kmetov. Iz njegovega celega govora smo spoznali, da njihovo največje zasluženje je bilo tistih deset goldinarjev, ki jih je vteknil vsaki den v žep.

Pri shodu je bilo le malo slovenskih kmetov, drugi bili so liberalni privrženci in purgarji Mariborški, ki so kot iz enega grla vpili: Seidl naj bo naš poslanec. Preč. gospod župnik iz Brezja poprimejo po končanem govoru besedo ter vprašajo kandidata, bi li vtegnil to tudi v slovenski besedi razložiti, kar je povedal v tujščini, da ga tudi Slovenci razumejo. Na to se Seidl izgovarja, da kot tujec ne pozna naše domače besede ter poprosi predsednika zbora naj ta nekaj slovenski spregovori. Ta pa koj počne psovati in glej znamenje je bilo dano obnemu škandalu. Obče spoštovanega g. župnika so jeli ometavati s psovkami, kakor tudi druge nazoče duhovne, žvižgati in kričati. To sicer ni bilo nepričakovano, ker smo od strani liberalnih nemčurjev že take omike vajeni. Omilovali smo le nektere ponemčene kmete, ki so potegnili z liberaluhi in se veselili sladkih besed, ki jih je Seidl k slovesu vsakemu govoril. Glejte kmetje! Seidl sam je rekel, da je tujec, da našega jezika ne zna, ne pozna naščine, pa tudi, naše domovine ne in naših potreb, kar je celo njegovo delovanje v zadnem državnem zboru osvedočilo, ko je kakti poslanec sedel in pridno z našimi nasprotniki v eden rog trobil, mesto da bi delal v prid in blagor našega naroda. Še enkrat vas opomnim, ne volite si tujca za poslanca, ako tudi deset škriccev in žandarjev nad vas pride, skazite se može ne pa fige. Kteri vam vero podkopuje ter duhovne grdi, ni vaš prijatelj.

Iz Slovengraške okolice. 28. julija. „Sl. Gospodar“ je že poročal, da smo 10. pa 12. t. m. iz skupine velikih posestnikov in kmečkih občin 13 zanesljivih možev v naš okrajni zastop spravili. Če pomislimo, da so do sedaj samo le štiri Slovenci in zvesti katoličani okrajni zastopniki bili, se mora pripoznati, da smo v 3 letih orjašk korak naprej storili. To je jako veselo znamenje, da se katoliški Slovenec v našem kraju iz dolgoletnega spanja čemdalje bolj drami, da začjenja priznavati pa tudi štirati ali čislati svoje pravice, in da ga ni več volja biti podlaga tujčevi peti, ali pa cota, s katero bi se tujci, nemškutarji in brezverni liberalci — pri volitvah brisali — po volitvah jo pa na dvorišče vrgli.

Pa vendar še s tem izidom volitev ne smemo in ne moremo zadovoljni biti, zakaj gospodje še prihodne tri leta vendar ne bomo mi domačini in Slovenci katoliški, ampak zopet bodo črez nas gospodarili med nami naseljeni tujci, nemškutarji ki Slovenca in njegov jezik zaničujejo in ga le

tedaj iščejo, kedar so volitve ali kedar ima denar, in liberalci, ki bi radi katoliško vero, edino tolažbo vseh stiskanih in umirajočih, iz sveta potrebili, — kajti v okrajnem zastopu nimamo mi katoliški Slovenci, — ampak Nemci in pa liberalni nemškutarji večino.

Da je temu taka, lahko vsak sprevidi, kdor le zna do 32 šteti. Naš okrajni zastop šteje 32 glav (udov), polovico od dva in trideset je šestnajst; nadpolovična večina ali več kakor polovica je sedemnajst. Ker v okrajnem zastopu obvelja, za kar jih več glasuje, zato bodo pri vseh sklepih tisti zmagali, na kojih strani jih vsaj sedemnajst stoji — tedaj naši nasprotniki. Kajti na naši strani jih ne bo nikdar sedemnajst, ampak le trinajst, ker je le 13 naših zanesljivih možev izvoljenih.

Vsled tega tudi ne bode tisti predsednik ali pa podpredsednik našega okrajnega zastopa, ktere ga bodemo mi hoteli imeti — ampak tisti, ktere ga si bodo naši nasprotniki izbrali: pa tudi v okrajnem odboru ne bo nobeden naših sedel, ampak le možje nasprotne stranke. Da pa mi vsaj svojo čast rešimo, držimo prihodni t o r e k 5. avgusta pri volitvi predsednika, podpredsednika in odbora trdno vkup in ne dajmo nikomur glasa, kakor tistim ktere bo naša stranka priporočala. Če tudi, ker tako ni lahko mogoče, ne zmagamo mi — ampak naši nasprotniki — vendar se ne bode kos bahati — da so enoglasno izvoljeni bili in da imajo tudi naše zaupanje. Kdor je Slovenec, kmet ali saj katoličan — in bo drugače volil, ta bo sam sebe po glavi tolkel.

Večine tedaj v okrajnem zastopu prihodne tri leta mi ne bodemo imeli, — in vendar bi jo bili lahko dosegli da! — namesto 13 bi lahko 19 naših možev v okrajnem zastopu sedelo, ako bi bili vsi naši volilec našo korist sprevideli in se ne bi bili dali od nasprotnikov zaslepiti.

Da je to resnica, se bode te brž prepričali. Veliki posestniki našega okraja, to se pravi oni, ki brez naklad 60 goldinarjev davka na leto plačujejo, volijo 8 možev v okrajni zastop. V našem okraju je samo 19 velikih posestnikov in med temi jih je — ako bi hoteli vsi ki so našega rodu in vere, svojo korist spoznati in braniti, 12 naših. namreč: 1. Barth ali Lindenhof. 2. Pungershek pri sv. Janezu. 3. Brezovnik na Selah. 4. Pečlar ali Jesenko v Pamečah. 5. Ferk Jera ali Gradišnica na Gradišu. 6. Urban Dietrih nadžupnik. 7. Sorman ali Mavšek pri sv. Martinu. 8. Pehar v Dožah. 9. Žohar pri Šent Ilu. 10. Plešinčnik na Plešivcu. 11. Popič ali Rožnik in 12. dekan Bruner. Če se totih 12 možev pogovori, potem spravijo 8 možev v okrajni zastop. Forstner, grof in drugi posvetni gospodje ne morejo nikdar zmagati, naj si prizadevajo kolikor hočejo. Vsak pameten človek si bo tudi mislil, da ti morejo vkup držati, ker so vsi dobri kristjani — in vsaj po krvi vsi Slovenci. Pa žalibog skušnija nas je

zadnjokrat izučila, da se ne smemo na vse te može, če tudi besedo dajo, zanesti.

K volitvi je prišlo le 15 velikih pesestnikov, tedaj je bil tisti izvoljen, ki je 8 glasov dobil. Kot skala so stali na slovenski katoliški strani sledeči može: 1. Pečolar, mladi korenjak, 2. Sorman, 3. Dietrih, 4. Pebar, 5. Žohar, 6. Topič pa 7. dekan Bruner. — Gradišnica, ki je že bila na naši strani, je zadnji trenutek pooblastilo preklicala in Kaligariča izročila, ker so njo nekateri šuntarji vstrašili, da bo morala iz naše hranilnice izposojene denarje ročno povrniti, ako mi hranilnico v roke dobimo, ker bodo potem mestjani od hranilnice odstopili in bo morala hranilnica nehati. Da je to prav abotno šuntanje, vsak previdi, ki vé, da se kmet tudi lahko tega nauči, česar se je kdo drug pri hranilnici naučil, in da duhovniki, ki s kmeti držijo in bi jim tudi bili radi pomagali, gotovo toliko vejo in znajo, kot kak „burger“. Ako bi bila Gradišnica zvesta ostala, ali, ako bi bil le Pungeršek ali pa Plešinčnik s kmeti potegnili — vseh naših 8 mož bi bilo izvoljenih. — Kako so nam mestjani drugače izvrstne može izneverili in zmotili, o tem se razno govori. Nekterim se je reklo, ako bodete tote vam od nasprotni, namreč naše stranke priporočene može izvolili, potem bodo duhovniki v hranilnici gospodje; duhovniki bodo ves prihranjeni denar za cerkev porabili, če bodete pa naše može volili — potem bomo mi to, kar pri hranilnici „pribirtovamo“ med vas razdelili. (Dalje prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Te dni pride minister Laser zopet na Dunaj. Ljudje se nadejajo, da bodo zdaj kmalu nove volitve razpisane. Mogoče je. Tedaj bodimo pripravljani!

Naši nasprotniki delajo marljivo kljub vročim pesjim dnevom. Po mestih, ki volijo z Mariborom se trgata Bradstetter in Reuter. Onega so te dni Ptujčani slavili, tega pa isti den Ljutomerčani, se vé da liberalci enoglasno izbrali za kandidata. V celjski mestni skupini je še vse tiho.

Tudi Slovenci so se začeli slednje dni gibati. Obžalovati je le, da so nam liberalni ali Mlado-Slovenci potrebno edinost in zastopnost popolnem razvrgli. Je pa tudi jih postopanje zlasti v „Sl. Narodu“ neuslišano, nedostojno. To se je nekaterim zlasti mariborskim liberalnim Slovincem že pristudilo. Dobili smo dopis, kder se želi, da bi se zopet vrnolljubimir. To je hvale vredni glas! Radi ga sprejmemo. Vsaj ne želimo ničesar kakor **vsestransko pravico** in iz te rodovski se mir, sloga in zastopnost za naš slovenski dom in za celo cesarstvo.

Bog daj! Toda kar se storiti namerjava, naj se stori kmalu!

Vnenje države. Na Laškem se je sprejela postava, po kateri se bodo vsi samostani ali kloštri zatrli; jih premoženje pa pograbilo. Sv. Oče Pij IX. so vsled tega, vse, ki so se in še se bodo, pri tej postavi udeleževati izobčili.

Na Španjskem rase zmešnjava od dne do dne. Celo Prusi so se začeli v zadeve nesrečne dežele vtikati. Neka pruska vojna ladja je pograbila španjsko ladjo in jo vzela seboj v Gibraltar. Nekateri mislijo, da hoče Bismark zdaj zopet pruskega kraljeviča Leopolda Španjcem za kralja vsiliti, ker tega pred 3 leti ni zamogel. Zaradi tega se je namreč tedaj vnela vojska s Francozi. Kdo ve, kaj se iz tega še izmota? Dobrega menda ne veliko. Sicer pa Karlisti dobro napredujejo.

Doma na Pruskem Bismark srdito napada kat. cerkvo. Marljive škofe in duhovne preganja, odpadnikom pa potuho daja.

Francozi bodo prihodni mesec nekoliko lehkeje dihali. Pruska vojska bo zapustila deželo.

Rusi so ošabne Kivance stepli, in ruski oblasti podvrgli. Jihov kan ali kralj mora ruskega cara priznati za svojega gospoda in 2 milijona rubeljev plačati kot vojno odškodnino.

Govorica je, da namerava naš svitli cesar na jesen potovati v Petrograd in obiskati ruskega cara. Ta pot utegne o marsičem imenitna biti.

Razne stvari.

(Matija Ornik, učitelj pri sv. Ropertu v Sl. goricah) je 25. julija naglo umrl. Rajni šteje, akoravno je še le 50 let živel, veliko duhovnih in svetnih gospodov med svojimi učenci. Naj molijo za njega. Bog mu daj večni mir in pokoj.

(„Sl. Tednik“ je frajmaurarski Dorfbothe v slovenski obleki.) Iz virov, ki segajo tujan do sokravnikov dr. Vošnjaka poizvedamo, da je ovi čisti (?) narodnjak „z gračkim Volksbildungsvereinom v zvezo stopil. Ta mu je ves zadržaj Dorfbothe-a na razpolago prepustil. Ponudil in obljubil mu je denarne podpore, da ga boljši kup izdati.“ Naposled na novico, ktero je g. Herman v „Vaterlandu“ omenil in ki veli, da Sl. tednik denarje zoblje iz dispozicijsfonda nemških ustavakov, še Sl. Narod niti besedice ni vedel črhnoti. No, ako se to poresniči, potem pa Narodovci le tiho s čistim narodnjaštvom! Take sramotne blamaže se pri vas vendar nismo nadejali. Naposled bo še dr. Vošnjak med liberalne Nemce šel za kandidata. Slovenci vsaj ga ne bomo volili!

(Iz Konjic) se nam piše, da pšenica pri mlattitvi le malo nasipava. Po vinogradih se lepo kaže. Črnina je prav polna. Beline se je po svetu nekaj osulo. Trgatev obeta mnogo vina. Vedar je vino drago: štrtinjak velja po 140 gld.

(Iz Ptujca) se nam poroča, da ondi ptujski Plojevci g. Hermana grde. Pravijo, da ima sebične

namene. Kaj pa rečete o g. Ploji, kateri je pre v Ljutomeru kot dohtar pravice lepih 40.000 gld. nabral? —

(*Govejska kuga*) še vedno razsaja po Gališkem in dela mnogo škode.

(*Kolera*) se kaže tu pa tam, zlasti na Dunaji, pa tudi že na deželah. Torej se ima paziti na zdravje. Varovati se je posebno naglega razhlajenja po noči.

(*Jurčič Veliki*?) se jezi nad centr. volilnim odborom pravne stranke v Mariboru, da ta ni jega postavila za tajnika ter da za zaprtimi vrati dela. Potrpite, kmalu dovolj slišite! Ako se vam pa rači svojim bralcem z lažnjivimi, v Ljubljani izmišljenimi kandidaturami streči — slobodno. Legati vam ne moremo zabraniti!

(*Na danajski borzi*) so liberalci tako hudo igrali da so zgubili že više 1030 milijonov. Tudi mariborski mogotci se kisló držé, pogrešajo več kakor 1.000.000 gld.

(*V Celovci*) so 28. julija vlagali prvi kamen spomeniku za rajnega pesnika: U m e k a. Vendar liberalni Slovenci, akoravno povabljeni se svečanosti niso hotli udeležiti. Spodtikali so se nad besedo: „k r š č a n s k i“ pesnik, ki je spominu usekana. Nekdo se križa boji!

(*Okrajni zastop kozjanski*) je razpisal na 9. septembra t. l. živinsko razstavo v Kozjem. K razstavi se pripušča živina le iz kozjanskega, breškega in sevniškega okraja. Največjo darilo znaša 30 gld.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan	7	60	6	36	8	—	6	18
Rži	4	50	4	—	4	—	3	90
Ječmena	3	80	3	—	1	80	3	—
Ovsa	2	20	2	40	1	20	4	—
Turšice (koruze) vagan	4	60	4	20	4	10	4	15
Ajde	4	20	3	80	5	—	3	85
Prosa	4	—	4	—	4	—	3	74
Krompirja	2	—	1	60	1	80	1	6
Sena cent	1	50	1	40	1	—	1	20
Slame (v šopkih)	1	50	1	—	—	80	1	—
„ za steljo	—	90	—	30	—	60	—	30
Govedine funt	—	30	—	28	—	32	—	22
Teletine	—	29	—	30	—	32	—	23
Svinjetine	—	31	—	30	—	40	—	32
Slanine	—	35	—	36	—	40	—	36

Loterijske številke:

V Gradci 26. julija 1873: 74 52 49 79 44.

Prihodnje srečkanje: 2. avgusta.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	67	70
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	166	—
Ažijo srebra	108	25
„ zlatá	5	29

1—3

Zaloga

zlatega in srebernega blaga.

Ker sem svojo zalogo zlatega in srebernega blaga iz nova in bogato razbral in pomnožil, si častitam p. n. občinstvo na to storiti pozorno. Posebno priporočam za darila ob pilikah godov, ženitev itd. te le stvari:

križece zlate in sreberne, verižice, prstane, naušnike, kinč nanizanih granatov, tobakire, kupice, žlice, nože in vilice, šivarske reči itd.

Vse je narejeno po naj **novejši obliki** prav okusno in bogato.

Naznanjam, da poskrbim vsakovrstne **poprave**, pozlatnjem v ognju, vrezavam imena, pečate.

Tujcem mahoma postrežem.

Juvele, staro zlato in srebro kupujem in zamenjavam.

Henrik Schön,

juvelir, zlatar in srebernar
v Mariboru.

V spodnji gosposki ulici št. 105.

2—3

Mr. Tetley-ov

zdravilni pomoček za svinje.

Najboljši, že več kot tisočkrat vspešno skušeni pomoček v skoro vseh svinjskih boleznih in najzanesljivša obramba proti kužnim boleznim, dobiva se pri

M. Berdajs-u v Mariboru.

☞ Vsakemu zavitku pridjan je poduk. ☜

Orglarska in mežnarska

služba se oddaje pri farni cerkvi sv. Mihela pri Šoštanju. Za plačo je odločeno 26 vaganov rži in 4 vagane pšenice in to po imenovani zbirci, dva dela od zvonjenja pri farni cerkvi; od ustanovnin pogrebov in obhajil nekoliko nad 100 gl. na leto, njiv 479□^o, travnika 537□^o zraven prostega stanovanja in gospodarskega poslopja.

Prosilci se naj oglasé s svojimi spričali do 15. septemb. t. l. pri župnijskem predstojništvu sv. Mihela pri Šoštanju.

P. n. gospodom posestnikom!

Podpisano ravnateljstvo vabi vse posestnike *k zavarovanji vsakovrstnih poljskih pridelkov, klate in žita*, spravljenega v kozolcih (stogih) ali v kopicah, proti škedi po požaru.

„Prva občna zavarovalna banka SLOVENIJA“ se nadeja tem obilnejše udeležbe

pri zavarovanji pridelkov,

ker se sklepajo zavarovanja lahko na mesece in se s prav nizko premijo odvrnejo škode, ki bi utegnile nastati po požaru.

Zavarovalni oglasi se prejemajo pri ravnateljstvu v Ljubljani v lastni hiši banke Slovenije v „Zvezdi“, kakor tudi pri vseh okrajnih zastopnikih, kjer se dobivajo društvena pravila, tarife in razjasnila.

V Ljubljani dne 15. julija 1873.

2—3

Ravnateljstvo

„prve občne zavarovalne banke SLOVENIJE“.

Lepi travniki in polja

za 16 oralov in 129 □ sežnjeve površine, prav izvrstne zemlje, se prostovoljno takoj **prodajo**.

Povprašati je pri

Mariji Lopič,
v Leitersbergu, šte. 258.

2—2

Ponudba.

V prodajalnici dišav in deželnih pridelkov se sprejme **praktikant** ali pa **učenec**.

Konr. Grillwitzer,
trgovec v Mariboru.

3—3

3—3

Zavarovanje žita in sená proti ognju.

Zdaj ko se je žetev pričela, naj podpisano ravnateljstvo *kmetijske gospodarje spominja, da si pridelke polja in travnikov proti ognju zavarujejo*.

C. kr. privilegirana vzajemna zavarovalnica si je po svojem dolgoletnem, koristnem delovanju povsod popolno zaupanje pridobila, torej se tudi nadjati sme, da jej bodo prav **obilne ponudbe na zavarovanje kmetijskih pridelkov dohajale**, kajti je na mnogostranske želje svojih društvenikov svoje delovanje tudi na premične stvari raztegnila in **premijske prav cenó postavlja**.

Pripomočki, ki jih društvo ima, in s katerimi hoče celó pravično in natančno spolnovati dolžnosti, ktere je ná se vzelo, dajejo zavarovancem najboljše poroštvo.

Zavarovalne ponudbe sprejemajo se v **ravnateljski pisarnici v Gradcu**, pri namestovalnici v Ljubljani in pri okrajnih komisarijatih, kder se tudi vsa opravilna pojasnila radovoljno dajejo.

Vilelm Hrauda,

okr. pooblastene c. kr. vzajemne zavarovalnice v Mariboru, v Tegethofovi ulici in novi Girstmajerjevi hiši nad Ogrizkom, I. nadstropje.